पञ्ञा नरानं रतन

परियत्ति बुलेटीन PARIYATTI BULLETIN

अ.ने.भि. महासंघ द्वारा संचालित नेपाल बौद्ध परियत्ति शिक्षा स्थापित बु.सं. २५०७

परियत्ति
PARIYATTI BULLETIN बुलेटीन

अंक-१८ बुद्ध जन्म संवत् २६४१/बु.सं. २५६१/बि.सं. २०७५ बैशाख ८ गते ने.सं. ११३८ ई.सं. २०१८

नेपाल बौद्ध परियत्ति शिक्षाको विहङ्गमदृष्टि

- सुश्री सबिता धाख्वा शाक्य

१. ऐतिहाँसिक पृठभूमी

बुद्ध जन्मभूमि नेपालमा प्राचीनकालदेखि नै बुद्धधर्म राम्ररी प्रचार प्रसार भएको कुरा इतिहासबाट स्पष्ट देखिन्छ। प्राचीन युगमा धर्म मौखिक रूपमा प्रचार प्रसार भएको देखिन्छ भने लिच्छवि कालमा यहाँका विहारहरूबुद्ध धर्म, बौद्ध दर्शन र बौद्ध कलासंस्कृतिको अध्ययन अध्यापन गर्ने केन्द्रथियो । मल्ल कालमा पनि बौद्ध विहार, अध्ययन केन्द्रहरू धेरैथिए । तर, मल्ल कालको अन्त्यतिर राजा जयस्थिति मल्लको समयमा (वि.सं१४३९) बुद्ध धर्ममा ठूलो ह्रास आएको देखिन्छ । जयस्थिति मल्लले त्यति बेलाको समाजमा हिन्दु वर्ण व्यवस्था लाडी प्रव्रजितहरूलाई पनि जबरजस्ती गृहस्थी हुन बाध्य गराईएको थियो । यसरी मल्लकालको अन्ततिरस्थविरवाद बुद्धधर्ममा ह्रास आएको देखिन्छ। राणाकालमा यो स्थिति झनै खराबै रह्यो र प्रव्रजित भिक्षुहरूलाई बुद्धको उपदेश प्रचार गरे बापत बुद्ध जन्मभूमिबाट निष्कासन समेत गरिएको घटना इतिहास साक्षी छ । तर जहाँनिया राणाशासनको अन्त्यसंगै स्थविरवाद बुद्धधर्मको पुनर्जागरण भयो । बि.सं १९८५ मा नेपालकै इतिहासमा पुनर्जागरित थेरवाद बुद्धधर्ममा पहिलो प्रव्रजित श्रमणकोरूपमा भिक्षु महाप्रज्ञाको उद् भवसंगै बि.सं १९८७ मा भिक्षु प्रज्ञानन्द देखापर्यो । दुवैजना भारतको कुशीनगरमा म्यानमारका गुरु ऊ. चन्द्रमणि महास्थविरको उपाध्यायत्वमा श्रामणेर दीक्षा प्राप्त गरेका थिए ।विस्तारैप्रव्रजितभिक्षुहरू एवं अनागारिकाहरुको संख्या क्रमश: उत्साहित रूपमा वृद्धि हुदै आयो ।

नेपालमा प्रजातन्त्र आगमनपछि बि.सं २००८ सालमा अखिल नेपाल भिक्षु महासंघको स्थापना भयो । भिक्षु महासंघको स्थापना भएदेखि बुद्धधर्म बिस्तारै प्रचार प्रसार हुँदै आयो । त्यतिबेला बुद्ध धर्म अध्ययनका लागि कुनै छुट्टै व्यवस्था थिएन जसले गर्दा त्यतिबेलाका भिक्षु एवं अनागारिकाहरू विदेशमा गई अध्ययन गर्न जानु हुन्थ्यो । यहि कुरालाई महसूस गरी भिक्षु बुद्धघोष महास्थविर जो नेपालका प्रथम संघमहानायक भिक्षु प्रज्ञानन्द महास्थविरका शिष्य हुनुहुन्थ्यो, वहाँले त्रिशूलीमा बर्षावासबस्नुहुँदा अनागारिका सुशीला र उपासक धर्मरत्न शाक्य त्रिशूलीको अनुरोधमा प्रारम्भमा दुई वर्ष भित्र परीक्षा दिने गरी पाँच कक्षासम्मको पाठ्यक्रम बनाई बौद्ध परियत्ति शिक्षाको अध्ययन अध्यापन प्रारम्भ गर्नुभयो । यसरी परियत्ति शिक्षाको अनौपचारिक रूपमाबि.स २०१९ मो शुरुवात गर्नुभयो।भिक्षु बुद्धघोष, उपासक धर्मरत्न शाक्य लगायतले सुगतपुर विहार त्रिशुलीमा सफलतापूर्वक सञ्चालन भईसकेपछि यसलाई देशभर विस्तार गरी थप विकास गर्न अखिल नेपाल भिक्षु महासंघद्वारायसलाई संचालनको निम्ति निवेदन दिनुभयो । सो निवेदनलाई अखिल नेपाल भिक्षु महासंघको २०२० वैशाख ५ गते बसेको नवौं बैठकले अनुमोदन गरी "नेपाल बौद्ध परियत्ति शिक्षा" नामाकरण गरी संघमहानायक भिक्षु प्रज्ञानन्द महास्थविरको ६४ औं शुभजन्मोत्सवको अवसरमा उद्घाटन गरी देशभर सञ्चालन गर्ने निर्णय गरियो । बुद्ध सम्वत् २५०७(वि.सं २०२०) बुद्धजयन्तीको शुभ दिनमा परीक्षा केन्द्र निर्णय भएको ठाउँमा नेपाल अधिराज्यभरी विहान ८:४५ बजेनेपाल बौद्ध परियत्ति शिक्षाको अध्ययन र अध्यापन औपचारिकरूपमा कार्य प्रारम्भ भयो । यो सन्देश रेडियो नेपालबाट पनि त्यसै समयमा प्रसारण गरेको थियो ।

२. नेपाल बौद्ध परियत्ति शिक्षाको उद्देश्यहरू

भगवान बुद्धले ४५ बर्षसम्म निरन्तर देशना गर्नुभएको सम्पूर्ण उपदेशलाई

बाँकी पृष्ठ ४ मा

परियत्ति प्रतिज्ञा

नेपाल बौद्ध परियत्ति शिक्षा अध्ययन गरी मैले भगवान् बुद्धको उपदेशहरु सिक्ने मौका पाएँ । यसको लागि अखिल नेपाल भिक्षु महासंघप्रति हार्दिक कृतज्ञता ज्ञापन गर्दछु । नेपाल बौद्ध परियत्ति शिक्षाबाट प्राप्त ज्ञानलाई मैले आफ्नो मन, वचन र कर्मले पालन गर्नेछु । मैले यो ज्ञान मेरो परिवार र समुदायलाई पनि सिकाउनेछु । यसरी नै परियत्ति शिक्षाको विद्यार्थी भएको नाताले बुद्धधर्मको विकास र संरक्षणमा सदा संलग्न भई सक्दो योगदान दिने कार्यमा निरन्तर लाग्नेछु ।

निर्देशक
भिक्षु मैत्री महास्थविर
अध्यक्ष - अखिल नेपाल भिक्षु महासंघ
शिक्षाध्यक्ष - ने.बौ.प.शिक्षा
मो. ९८५७०२११९७

सल्लाहकार
भिक्षु धर्ममूर्ति महास्थविर
सह-शिक्षाध्यक्ष - ने.बौ.प.शिक्षा
मो. ९८४१२७७८६०

सम्पादन मण्डल
भिक्षु बोधिज्ञान
केन्द्रिय परीक्षा नियन्त्रक, मो. ९८५११६७५२५
त्रिरत्न मानन्धर, मो. ९८४१३७९७६०

कार्यालय सहयोगी
आरती रंजित, मो. ९८५१००८८०९
बाबुरत्न नापित, मो. ९८४१७९७१४८

कम्प्युटर सेटिङ्ग
विनोद महर्जन

प्रकाशन
नेपाल बौद्ध परियत्ति शिक्षा

मुद्रणः
आइडियल प्रिन्टिङ्ग प्रेस
ग्वार्को, ललितपुर, फोनः ५५३०५२२

यस परियत्ति बुलेटिन प्रकाशनार्थ सहयोग गरिदिनु भई परियत्ति शिक्षाप्रति माया र सद्भाव राख्नुहुन विनम्र अनुरोध गर्दछौं ।

सम्पर्क सचिवालय
विश्व शान्ति विहार
मीनभवन, काठमाडौं
मोबाईल नं : ९८४१३७७५२९
P.O. Box: 8973 NPC 327
E-mail: pariyatti2556@gmail.com
Web: www.nepalpariyatti.com
https://sites.google.com/site/pariyattinepal
www.facebook.com /nepalbauddhapariyattishiksha

चरित्रवान् व्यक्ति निर्माणका लागि परियत्ति शिक्षा

– भिक्षु बोधिज्ञान
केन्द्रीय परिक्षा नियन्त्रक, ने.बौ.प.शि.

भगवान बुद्धले ४५ वर्षसम्म निरन्तररुपले सत्वप्राणीहरुको हित र अनुकम्पाको लागी देशना गर्नुभएको आदि, मध्य र अन्त्यमा पनि कल्याणकारी बुद्धवचनरुपी देशना त्रिपिटक ग्रन्थमा सुरक्षित गरिएको छ। परापूर्वकालमा नौसेनाले डालो (पाली भाषामा पिटक) मा माटो भरि एक अर्कालाई हस्तान्तरण गर्दै जाने कार्यलाई आधार मानेर बुद्ध शिक्षालाई पनि धर्मको डालोमा राखेर एक शिक्षकबाट अर्को शक्षम शिष्यलाई मौखिक परम्परा अनुसार भिक्षुहरुले अनिकाल, खडेरी, युद्ध जस्ता हरेक प्राकृतिक र लौकिक विघ्नबाधालाई पार गर्दै हस्तान्तरण गरिआएको शिक्षा आज हाम्रो सामु हजारौं वर्षपछि पनि जीवित रहनु खुसीको कुरा हो । त्रिपिटक बुद्धवचन सुत्तपिटक, विनयपिटक र अभिधम्मपिटक गरी ३ भागमा विभक्त गरिएको छ। पिटक भनेको धर्म साहित्यको पिटक (डालो) हो । परियत्ति भनेको बुद्धवचन त्रिपिटकको अध्ययन अध्यापन गर्नुपर्ने सैद्धान्तिक पक्ष हो भने प्रतिपत्ति भनेको व्यवहारिक प्रयोगात्मक पक्ष हो । अनि प्रतिवेध भनेको शुद्धधर्मको अभ्यासबाट प्राप्तहुने मार्गफल र निर्वाण हो । परियत्ति शासन भएन भने प्रतिपत्ति शासन हुँदैन । त्यस्तै प्रतिपत्ति शासन भएन भने प्रतिवेध शासन हुँदैन ।

भगवान बुद्धको एउटा प्रमुख देन भनेकै दुःखको कारणलाई पत्ता लगाएर त्यसको निर्मूलताको बाटो देखाइदिनु हो । समाजमा हत्या, हिंसा, बलात्कार, चोरी, डकैटी, अपहरण, ठगीका घटनाहरु दिनानुदिन बढिरहेकोछ । घरमा श्रीमती, बालबच्चाहरु हुँदाहुँदै पनि अरु केटीहरुसंगको अनैतिक सम्बन्धले ज्यानै जाने सम्मका घटनाहरु घटिरहेकाछन् भने धन, सम्पत्तिको लागि मानिसहरु जतिसुकै नीच काम गर्न पछि नपरेका घटनाहरु बढिरहेकाछन् । मापसे चेकिंकमा पर्दा जरिवाना तिर्नु पर्छ र दिनभर सचेतना क्लासमा बसेर समय खर्चिनु पर्नुहुन्छ भनेर थाहापाउँदापाउँदै पनि मापसे कारवाहीमा मान्छेहरु परिराखेकाछन् । मादक पदाथए सेवन गरी सवारी चलाए दुर्घटना भई आफू र अरुहरुको जीवन पनि बरबाद हुन्छ भनेर थाहापाएर पनि सवारीचालकहरु मादकपदार्थ सेवन गरी दुर्घटनाको समाचार बनिरहेकाछन् । घरघरमा छोराछोरीहरुलाई अनुशासनमा राख्न गाह्रो भइरहेको अनुभव गरिरहेकाछन् आमाबुबाहरुले । समाजमा चरित्रवान् व्यक्तिहरुको खोजी गर्न गाह्रो भइरहेको महशुस गरिरहेकाछन् । रिसको आवेसमा श्रीमान्ले श्रीमतीको घाँटी छिनाल्दै विभत्स तरीकाले हत्या गरिरहेको समाचारहरु सुन्नुपरेको छ । श्रीमतीहरुले पनि आफ्ना श्रीमान्हरुलाई छलकपट गरी धन, सम्पत्ति कुम्ल्याउँदै हत्या गरिरहेका घटनाहरु घटिरहेकाछन् । रोजगारी दिन्छु, विदेशमा अध्ययन गर्न पठाइदिन्छु भन्दै एक नेपालीले अर्को नेपालीहरुलाई लाखौं, करोडौं ठगेर बेपत्ता भई मानिसहरु मानसिक तनावमा बाँच्नु परिरहेकाछन् । आफूले सिकेका ज्ञानहरुलाई राम्रो कामको सट्टा नराम्रो काममा पठाई छलकपट गर्ने व्यक्तिहरु वृद्धि भइरहेकाछन् । मानिसहरूमा धैर्यता, सहनशक्ति तथा आदर गौरवको भाव कम भई उनीहरूरूखो, घमण्डी स्वभाव तथा कुसंगतमा परी दुर्व्यसनीमा लागिरहेका पनि छन् ।

भगवान बुद्धको शिक्षा अनुसार समाजमा हुने यस्ता कूकर्महरु आफुले आफूलाई नै बुझ्न नसकी राग, द्वेष, र मोहलाई नियन्त्रण गर्न नसक्नुको कारणले हो । नेपाल बौद्ध परियत्ति शिक्षाको मूल उद्देश्य पनि मानिसलाई मनुष्यत्वको महत्व बुझाएर एक असल व्यक्ति बनी अरुलाई पनि त्यस्तै बन्नको लागी प्रेरणा दिनु हो। परियत्ति शिक्षामा विशेषगरेर बालबालीकाहरुलाई केन्द्रित गरेर उनीहरुलाई सानै उमेरदेखि नैतिकताको मार्ग र सहि बौद्धिकताको विकास गर्नमा जोड दिइन्छ । कारण सानो बच्चा भनेको कमसल माटो जस्तो हो, यदि तिनीहरूको बाल मष्तिष्कमा राम्रो कुरा भर्न सक्यो भने त्यसैलाई अनुकरण गरी युवा अवस्था र प्रौढ समयमा पनि आफ्नो व्यवहार, चरित्रमा सतर्कता अपनाउन सक्षम हुन्छ । हाम्रा विद्यालयहरूले सिकाउने शिक्षाले विद्यार्थीहरूलाई भाषा, साहित्य, कला, विज्ञान, गणित र पेशाहरूको क्षमता वृद्धिको लागि जोड

दिइरहेको छ । तर देशका नागरिकहरूलाई मानव बनाउने शिक्षा दिनसकिराखेको छैन । विद्यार्थीहरू स्कूल, कलेज, क्याम्पसको शिक्षा लिएर शिक्षित तथा चलाख भएर पनि कोही विद्यार्थीहरु आमाबुबालाई अपमान गर्ने, गुरुहरुलाई सत्कारसम्मान नगर्ने, जाँड, रक्सी जस्ता मादकपदार्थ, लागूपदार्थ सेवन गरी झैझगडा गर्ने स्वभावका भइरहेकाछन् । देशमा उच्च ओहदामा रहेका प्राविधिज्ञ तथा प्रशासकहरूमा पनि मानव धर्म तथा मानवोचित सामाजिक व्यवहारको अभाव भई, उनीहरू शिक्षित र धनी भएर पनि दुःखी छन्, मानिसले मानिस भै बाँच्नको लागि चाहिने काम कर्तव्य गर्न असमर्थ छन् । बौद्ध कहलाउने अधिकांश व्यक्तिहरू पनि वास्तविक बुद्धधर्मको रूपरेखाबाट बिल्कुल अनभिज्ञ भइरहेकाछन्, उनीहरू केवल रितिथिति र अन्धविश्वासयुक्त आडम्बरहरूमा मात्र तल्लीन भइरहेकाछन् । आफ्ना सन्तानहरूकोचरित्र राम्रो भएको देख्न चाहेतापनि बौद्ध नैतिक शिक्षा - परियत्ति शिक्षाको अभावमा अभिभावकहरूले आशा गरेजस्तो व्यवहार पाउन सकिराखेका छैनन् । यस्तो हुनुमा कर्म र कर्मफल सम्बन्धी ज्ञानको कमी र राम्रा कुराहरु सिकी आचरण गर्ने बानीको कमजोरी हो । त्यसकारणले पनि आज हाम्रो समाजमा, विद्यालयहरूमा परियत्ति शिक्षाको अत्यन्त आवश्यक भएको छ ।एक असल, नैतिकवान्, चरित्रवान्, इमान्दार प्रशासक, नेता, नागरिकको कारणले देशको अवस्था नै कहाँबाट कहाँ पुगेको हुन्छ । विकास, अनुशासन, लगनशीलता भएका व्यक्तिको कारणले धेरैले सुख शान्तिको अनुभूति गर्न पाइरहने हुनाले त्यस्ता व्यक्तिहरूको चाहना सबैले गरिरहेका हुन्छन् । ठगेर लिने, छल्ने स्वभाव भएपछि आफू त निन्दित हुन्छ हुन्छ, अरू धेरैलाई पनि समस्यामा पारी रूनु पर्ने बनाएका हुन्छन् ।

सम्पूर्ण दुःखबाट समेत मुक्त हुन सक्ने भगवान् बुद्धको उपदेश शिक्षा सुन्ने, सिक्ने मौका पाएमात्र त्यस अनुसार व्यवहारमा उतारी साँच्चै मानव बन्न सक्छ । चित्तलाई राम्रो पार्न सके बुद्ध समेत बन्ने सक्ने क्षमता भएको मानव जीवनको सानो उमेरदेखि हरेक उमेरका व्यक्तिहरूलाई समेत बुद्ध शिक्षाले जीवनमा नै ठूलो परिवर्तन ल्याइदिन्छ । डाँका अंगुलिमाल बुद्धशिक्षा पाएर सज्जन बने, ठूलो शोकमा परेर बेहाशी बनेकी पटाचारा बुद्धको मैत्रीपूर्ण एउटै शब्दमा होशमा आउन सके । आफनै बुबालाई मारेर पश्चातापको ज्वालामा जीवन बिताइरहेको अजातशत्रुको मनमा शान्त पार्न बुद्धको उपदेशले ठूलो मल्हम लगायो । कलंगको युद्धमा विजय प्राप्त भएपनि देश, राज्य जितेपनि मन अशान्त पारिरहेका चण्ड अशोकलाई धर्माशोक महाराजको रूपमा बदल्न बुद्धशिक्षाले ठूलो भूमिका निभाएको छ । एक जना भगवान् बुद्धको प्रादुर्भाव हुने समयमा असंख्य देव, ब्रह्माहरूको साथै धेरै मानिसहरूले समेत जीवन धन्य पारेका हुन्छन् ।

वि.सं. २०१८ सालमा शुरूवात भएको नेपाल बौद्ध परियत्ति शिक्षा आज आएर १०० वटा भन्दा बढी केन्द्रहरूमा अध्ययन अध्यापन भइरहेको छ । बुद्ध, बुद्धधर्म, बौद्ध संस्कृति, कलाको ज्ञान दिलाउने उद्देश्य सहित स्थापित परियत्ति शिक्षा अध्ययनमा साना यूकेजीका विद्यार्थीहरूको साथै मास्टर डिग्री लिइसकेका विद्यार्थीहरू समेत छन् । पञ्चशीलको शिक्षा, बुद्ध जीवनी, गृही विनयका कुराको साथै मिलिन्द प्रश्न, विशुद्धि मार्ग, अभिधर्म, पालि र त्रिपिटकका ग्रन्थहरू अध्ययनले विद्यार्थीहरूमा बुद्ध, धर्म र संघप्रति श्रद्धा, आस्था वृद्धि भइरहेका छन् । परियत्ति शिक्षा अध्ययन गरेको कारणले मानव जीवन धन्य भएको छ, मेरो व्यवहारमा परिवर्तन आएको छ, परियत्ति अध्ययन गर्न नपाएको भए के हुन्थ्यो भन्ने कुरा बताइरहेका छन् । बाह्य शिक्षाको साथै नैतिक आचरण सिकाउने परियत्ति शिक्षा विद्यार्थीहरूलाई धेरै आवश्यक छ भन्ने महशुस गरी, महत्व बुझेर विभिन्न स्कूलहरूले आफ्ना विद्यार्थीहरूलाई बुद्धशिक्षा परियत्ति शिक्षा दिनुको साथै विपस्सना ध्यान अभ्यास गराइराखेकाछन् ।

यसरी बौद्ध परियत्ति पढेका बालकहरू बुद्धको उपदेशमा भएको आदर्श र शिक्षालाई अध्ययन गरी सच्चरित्रवान बन्न सहयोग पुगिराखेकाछन् । उच्च आदर्श भएका व्यक्तिहरूको जीवनी अध्ययन गर्न पाएका विद्यार्थीहरू घर, विद्यालय र समाजमा भएका मान्यजनहरूलाई मान सम्मान एवं शिष्ट व्यवहार देखाउने बानी हुनुको साथै मादकपदार्थ तथा लागूपदार्थको दुर्व्यसनीबाट टाढा रहिरहेका छन् । पाली भाषाको व्याकरण पनि अध्ययन गरेको हुनाले व्याकरणिक र उच्चारणिक शुद्धता पनि पाइएका छन् । परियत्तिको साथ-साथै ध्यान भावनाको अभ्यासले उनीहरू धैर्यवान, दयावान, क्षमावान तथा चेत्तनशील भइ व्यवहार कुशलताले युक्त आदर्श बालकको रूपमा रहेका छन् ।

साना बच्चाहरूले भविष्यमा जीवन सफल बनाउनको लागि होश सहित जीवन यापनको लागि परियत्ति शिक्षाको अध्ययन महत्वपूर्ण छ भने जोश जाँगर भएपनि नराम्रो संगतमा परी बिग्रन सक्ने युवा उमेरमा जीवनमा थप सतर्कता अपनाएर आफू, परिवार, समाज र देशलाई समृद्ध पार्न सक्ने मानसिक र शारीरिक रूपले स्वस्थ दक्ष जनशक्ति उत्पादन गर्न बुद्धशिक्षाको अध्ययन धेरै आवश्यक छ । जीवनको अन्तिम समयमा राम्रो चित्त लिएर मर्न सक्ने हुनको लागि वृद्ध समयमा हरबखत कुशल चित्त बनाइराख्न बुद्ध शिक्षा थाहापाइराख्नु झनै आवश्यक भइरहेको छ । भगवान बुद्धले जुन वर्तमान समयलाई महत्व दिएर आफ्नो शिष्यहरुलाई यहि जन्ममै मनुष्यत्वलाई सार्थक पार्न अथम परिश्रम गर्नको लागि प्रोत्साहन दिनुभयो त्यो शिक्षा बौद्धमार्गीहरुको लागी मात्र सीमित नभई यहि जन्ममा सुख शान्ति चाहने सबै व्यक्तिले अध्ययन गर्न आवश्यक रहेको छ । ♦

नेपाल बौद्ध परियत्ति शिक्षाका निम्ति सहयोग गर्नुहुने दाताहरु-२०७४

१) धर्मनरसिंह, चन्द्रदेवी शाक्य, तःजः - ३०००००/- (तीन लाख)
२) धर्मराज लामा, प्रयागपुखू - १००००० (एक लाख)
३) दुर्गा मानन्धर रेग्मी - ५००००/- (पचास हजार)
४) मनोहरादेवी शाक्य, प्रयागपुखू - ५००००/- (पचास हजार)
५) शंकर, यशोधरा प्रधान, - ३००००/- (तीस हजार)
६) बुद्धरत्न शाक्य, न्याखाचुक - २५०००/- (पच्चीस हजार)
७) दयालक्ष्मी रंजितकार, बबरमहल - १४,००० (चौध हजार)
८) दया खडगी, कुमारीपाटी - १०,०००/- (दश हजार
९) सोलुखुम्बु परियत्ति केन्द्र - ५,०००/- (पाँच हजार)
१०) हरिकृष्ण पाण्डे, भक्तपुर - ३,०००/- (तीन हजार)

तीन भागमा विभाजन गरीएको छ : सूत्रपिटक, विनयपिटक र अभिधर्मपिटक। यी तीन पिटकलाई त्रिपिटक भनिन्छ। बुद्ध वचनत्रिपिटकको अध्ययन गर्नु नै परियत्ति शिक्षा हो। यसरी बुद्ध वचन समाहित त्रिपिटकको अध्ययन अध्यापन गर्ने सैद्धान्तिक पक्ष परियत्ति हो। प्रतिपत्ति भनेको व्यावहारिक प्रयोगात्मक पक्ष हो भने प्रतिवेध भनेको बुद्ध धर्मको अभ्यासबाट प्राप्त हुने मार्गफल र निर्वाण ज्ञान हो। यसरी नेपालमा बुद्धशासनको महत्वपूर्ण जग समान भएको परियत्ति शिक्षाको प्रचार प्रसार हुनु स्थविरवाद बुद्धधर्मकोपुनर्जागरणको सबल पक्ष मान्न सकिन्छ। वर्तमान समयमानेपाल बौद्ध परियत्ति शिक्षाका उद्देश्यहरू निम्न प्रकार रहेका छन् :

क) शान्ति स्थापनाको लागि भगवान बुद्धको सन्देश नेपालको प्रत्येक गाउँ शहरको कुनाकाप्चा सम्म पुऱ्याउने।

ख) शिक्षालयबाट निस्केका जनशक्तिलाई प्राविधिक र बौद्धिक शिक्षाको साथै मानव धर्मको ज्ञान दिएर अभ्यास गराएर तदअनुसारको आचरण गर्न सक्षम व्यक्ति तथा प्राविधिक तयार गर्ने।

ग) बुद्धधर्मको नाउँमा आएका बिकृतिहरूलाई क्रमशः हटाएर बुद्ध शिक्षाको माध्यमबाट सहि शिक्षा उपलब्ध गराउने।

घ) देशमा शान्तिनायक भगवान् बुद्धको सन्देश गाउँदेखि कुनाकाप्चासम्मपुऱ्याउन सक्ने र धर्ममा नेतृत्व दिन सक्ने सबल बौद्ध नेतृत्वतयार गर्ने।

३. परियति शिक्षाका विविध तहहरू

हाल भईरहेको परियत्ति शिक्षामा परियत्ति सद्धम पालक प्रथम वर्ष(१कक्षा)देखि परियत्ति सद्धम कोविद (१० कक्षा)सम्म सञ्चालन भईरहेको छ, जसलाई चार तहमा विभाजन गरीएको छ :प्रारम्भिक शिक्षा (कक्षा १ देखी कक्षा ३ सम्म), सद्धम्म पालक प्रवेश (कक्षा ४ देखी कक्षा ६ सम्म),परियति परियत्ति सद्धम्म पालक उपाधि शिक्षा (कक्षा ७),र परियति सद्धम्म कोविद (कक्षा ८ देखी कक्षा १० सम्म)

४. नेपाल बौद्ध परियत्ति शिक्षाको संस्थागत विकासको प्रयास

नेपाल बौद्ध परियत्ति शिक्षाको औपचारिक रूपमाप्रथम परीक्षा २०२० आश्विन २८ गते सम्पन्न भएको थियो। त्यतिवेला नुवाकोटको सुगतपुर विहार, काठमाडौंका प्रणीधिपूर्ण विहार, गण महाविहार, आनन्द कुटी विद्यापीठ, ललितपुरकाश्रीशाक्यसिंह विहार, श्रीसुमंगल विहार, भोजपुरको शाक्यमुनि विहार, र पाल्पाको आनन्द विहार गरी ८ वटा परियत्ति केन्दहरूमा परियत्ति शिक्षा संचालन गरी थिए। यी केन्द्रहरूबाट उक्त परीक्षामा प्रथमपल्ट १५८ विद्यार्थीहरू उत्तीर्ण भएका थिए। आशातित परिणाम आएपछि शुरुमा पाँच श्रेणी (पाँच कक्षा) सम्मको मात्र पाठ्यक्रम बनाइएकोमा त्यहीं वर्षको फाल्गुन महिनामा सातौं तह अर्थात सद्धम्म पालक सम्म विस्तार गर्ने निर्णय गरियो। फेरिसद्धम्म पालक उत्तीर्ण विद्यार्थीहरूको मागलाई ध्यानमा राखीउपलब्ध पाठ्यपुस्तकहरूलाई आधार लिई नयाँ पाठ्यक्रम बनाई प्रत्येक वर्ष कोविदको एक एक तह वृद्धि गरी २०२३ फाल्गुन १ गते सद्धम्म कोविद अन्तिम वर्ष सम्म विस्तार गरियो। यसरी स्थापनाको ५ वर्ष भित्र नै नेपाल बौद्ध परियत्ति शिक्षाको १० वर्षे पाठ्यक्रमको तर्जुमा पूर्ण भयो। समय र परिस्थितिको माग अनुरूप उक्त पाठ्यक्रम समय समयमा परिवर्तन एवं परिमार्जन हुँदै आएको पाइन्छ।

परियत्ति शिक्षालाई व्यापक रूपमा विस्तार गर्न संस्थागतरूपमा अगाडि बढ्ने नेपाल बौद्ध परियत्ति शिक्षाले प्रयत्न गरेको देखिन्छ। संस्थागत रूपमा अगाडि बढ्नमा दिवंगत भिक्षु सुदर्शनको पनि ठूलो देन स्मरणीय छ। परियत्ति शिक्षालाई व्यवस्थित एवं संस्थागत रूपमा अगाडि बढाउन केन्द्रिय परीक्षा नियन्त्रक र परीक्षा बोर्डको व्यवस्था पनि गरियो।त्यसैगरी परियत्ति शिक्षालाई सहयोगार्थ २०३८ सालमा भिक्षु मैत्रीको संयोजकत्वमा बौद्ध परियत्ति सहयोग समितिको गठन भयो। यहि समितिको कार्यकुशलताको प्रभाव स्वरूप परियत्ति शिक्षालाई अझ व्यवस्थित रूपमा संञ्चालन गर्न २०४२ सालमा नेपाल बौद्ध परियत्ति समितिको गठन गरियो। उक्त समितिले निर्देशक, शिक्षाध्यक्ष, विभिन्न उपसमिति, केन्द्रिय परीक्षा नियन्त्रक, समन्वय सचिव लगायतको पदहरू सिर्जना गरी चारै परिषद्का व्यक्तिहरूलाई समावेश गरीपरियत्ति शिक्षाको विस्तार एवं विकासमा परिचालित गऱ्यो। अझ व्यवस्थित रूपमा सञ्चालन गर्न यस संरचनालाई अखिल नेपाल भिक्षु महासंघबाट २०५८ मा "नेपाल बौद्ध परियत्ति शिक्षा नियमावली"को तर्जुमा गऱ्यो। उक्त नियमावलीले अखिल नेपाल भिक्षु महासंघ अन्तर्गत रहने ५ सदस्यीय नेपाल बौद्ध परियत्ति शिक्षा मूल समिति र त्यस मूल समितिप्रति उत्तरदायी हुने गरी सम्पूर्ण कार्यसम्पादन गर्ने १५ सदस्यीय नेपाल बौद्ध परियत्ति शिक्षा परिषद् गरी दुई तहको संरचना निर्धारण गऱ्यो। त्यसैगरी परियत्तिप्रेमीहरूको लागि परियत्ति सभाको गठन गरी दान दातव्यहरू संकलनका लागि परियत्ति कोषको पनि स्थापना गऱ्यो। परियत्तिशिक्षा परिषद्ले आवश्यकता अनुसार विभिन्न उपसमितिहरू निर्माण गरी कार्यक्षेत्र तोक्न सक्ने व्यवस्था पनि त्यस नियमावलीले निर्देशित गरेको छ। त्यस्तै २०७० वैशाख २ गते भएको नियमावलीको दोश्रो संसोधनले परियत्ति शिक्षालाई कोविद तह पछि दुई वर्षको अनुसन्धानात्मक अध्ययन कार्यक्रम थप गरी कोविद विशारदको नामबाट संचालन गर्ने निर्णय पनि गरेको छ जुन कार्यान्वयनको प्रतीक्षामाछ।

वर्तमानमा नेपाल बौद्ध परियत्ति शिक्षा परिषद् अन्तर्गत ६ वटा उपसमितिहरू रहेका छन् :

क) पाठ्यपुस्तक प्रकाशन व्यवस्थापन तथा वितरण उपसमिति,

ख) शिक्षक शिक्षिका तथा प्रशिक्षण तालिम समिति,

ग) व्यवस्थापन समिति,

घ) परीक्षा तथा दीक्षान्त समारोह समिति,

ङ) परियत्ति अनुसन्धान समिति,

छ) सूचना तथा प्रविधि समिति

यी समितिहरूमा चारै परिषद्का भन्ते, गुरुमां, उपासक उपासिकाहरूसमिलित गरी कामहरू सञ्चालन हुँदै आइरहेको छ।

५. नेपाल बौद्ध परियत्ति शिक्षाको उपलब्धि एवं प्रभाव

नेपाल बौद्ध परियत्ति शिक्षाको ५० बर्षस्वर्ण जयन्ति बु.सं २५५७ मनाएको थियो । यसको ५० बर्षको अवधिमा करीब ४०,००० भन्दा बढि बिद्यार्थीहरूले परियत्तिका बिभिन्न तहमा अध्ययन गरीसकेको अवस्था छ। जसमा करिव ४४६ जना भन्दा बढि परियत्ति सद्धम्मपालक र १४७ जना परियत्ति सद्धम्मकोविद उपाधिधारी जनशक्ति उत्पादन भैसकेको छ।

परियत्तिको अध्ययन प्रति आकर्षित भएको कारण यो नैतिक आचरण प्रवर्धन गर्ने शिक्षामा आधारित वा जीवनको मूल्य अभिबृद्धि शिक्षा भएको, जनचेतना बढेको, विहारमा र विभिन्न संस्थामा मात्र होइन सरकारी र प्राईभेट स्कूलहरूले पनि सञ्चालन गरेकोले पनि हो ।

नेपाल बौद्ध परियत्ति शिक्षाको उपलब्धि एवं प्रभावलाई निम्न बुदाँमा प्रस्तुत गरिएको छ :

क. नेपाल बौद्ध परियत्ति शिक्षाको केन्द्र बिस्तार एवं प्रगति

नेपालको विभिन्न ठाउँमा बुद्ध शिक्षा प्रचारका लागि परियत्ति केन्द्रकोमाग वृद्धि हुँदै गइरहेका छन् । परियत्तिको स्थापनाकालमा ८ वटा केन्द्रवाट शुरु भएकोमा हाल करिव **११४** वटा परियत्ति केन्द्रहरू भइसकेका छन् । यी केन्द्रहरू **२१** वटा जिल्लाहरू काठमाडौ, ललितपुर, भक्तपुर, काभ्रे, लमजुंग, कास्की, कपिलवस्तु, पाल्पा, गुल्मी, रुपन्देही, झापा, सुर्खेत र बाँके लगायतमा छरीरहेका छन् । आज परियत्ति शिक्षाको लोकप्रियताको कारण विभिन्न विहारमा, विभिन्न संस्थामा मात्र होईन सरकारी एवं प्राईभेट स्कूलहरूले समेतसंञ्चालन गर्दै आइरहेको सकारात्मक पक्ष हो ।

ख. परियत्तिबाट जनशक्तिहरूउत्पादन

बुद्ध धर्मको प्रचार प्रसारको क्षेत्रमा बौद्ध परियत्तिबाट उत्पादित जनशक्तिबाट ठूलो योगदान दिइरहेको एक अनुसंन्धानवाट देखाएको छ । यसबाट तयार भएका जनशक्तिबाट नै विभिन्न संघसंस्थामा नेतृत्वदायी भूमिका खेलिरहेको पाइन्छ । विशेषतः परियत्ति केन्द्रका केन्द्राध्यक्ष भएर, शिक्षक शिक्षिका भएर,परियत्ति प्रशिक्षक तयार गर्ने कार्यमा संलग्न भएर, परियत्ति केन्द्रहरू बिस्तार गर्नमा लागेका, विभिन्न पुस्तक एवं लेख रचना लेख्ने एवं प्रकाशन जस्ता धार्मिक गतिविधि सञ्चालनमा सक्रिय योगदान दिइरहेको देखिन्छ । केहि परियत्ति विद्यार्थीहरू प्रव्रजित समेत भएका पनि छन् । बुद्धधर्ममा उच्च शिक्षा हासिल गर्न थेरवाद बुद्धिस्ट ऐकेडेमीको स्थापनामा पनि परियत्ति शिक्षाबाट उत्पादित जनशक्तिबाट ठूलो योगदान उपलब्ध भएको पाइन्छ ।यसरी परियत्ति शिक्षाले बुद्धधर्ममा सक्षम एवं समर्पित व्यक्तित्वको अधिक संख्यामा उत्पादन गर्न सकेमा भविष्यमा नेपाल बौद्ध परियत्ति शिक्षाले छुट्टै बौद्ध विश्वविद्यालयको रुपमा स्थापित नहोला भन्न सकिन्दैन ।

ग. जाति, जनजातिको बीचमा परियत्ति शिक्षाको लोकप्रियता

जाति जनजातिहरूमा बुद्धधर्म प्रचारप्रसारका लागि बौद्ध जागरण शिविर कार्यक्रम एउटा सशक्त माध्यमको रूपमा लिन सकिन्छ। विगतका दिनहरूमा यस्ता कार्यक्रमहरू थुप्रै भएका छन् जसको प्रभाव सकारात्मक रूपमा निकै देखिन्छ। जनजातिहरूमा हामी बौद्ध हौं भन्ने चेतना अभिवृद्धि, धर्म निरपेक्षताको लागि वकालत गरेको, आफ्नो स्थानमा चैत्य बिहार स्थापना एवं निर्माण भएका छन्। त्यसमध्ये जनजाति समुदायमा परियत्ति केन्द्रहरूको स्थापना, बिभिन्न जाति जनजातिहरूबाट प्रव्रजित भन्ते गुरुमां हुन आएकोलाईपरियत्ति विकासकममा सबल पक्षमान्न सकिन्छ। स्थानीय भाषामा बुद्धधर्मको पुस्तक उपलब्ध गराउन सकेमा भन्ते, गुरुमांहरूको जिल्ला जिल्लामा गतिशीलता बढाइएमा, बुद्धधर्म प्रचारप्रसारका लागि कार्यकता तयार भएमा, बिभिन्न जाति जनजातिका स्थानीय व्यक्तिहरू छनौट गरी बुद्धधर्म सम्बन्धी प्रशिक्षण तालिम दिई उनीहरूलाई प्रशिक्षक बनाउन सकेमाजनजातिबाट आएका भन्ते गुरुमांहरुलाई पनि आ-आफ्नो जिल्लामा संलग्न गराउन सकेमाजाति, जनजाति समुदायमा परियत्ति शिक्षाले ब्यापकता पाउने कुरामा दुविधा छैन ।

घ. बुद्धधर्म सम्बन्धी पुस्तक प्रकाशन एवं उपलब्धता

थेरवाद बुद्धधर्मको पुनर्जागरण पछि बुद्धधर्मसम्बन्धि बिभिन्न ग्रन्थ/पुस्तकहरू, पत्रपत्रिका प्रकाशित भएका छन् । त्यसमा पनिपरियत्ति शिक्षाको प्रचार प्रसारको कारणले परियत्ति विद्यार्थीहरूको पाठ्पुस्तक मागले गर्दा बुद्धधर्मसम्बन्धी पुस्तकको बढि माग भईरहेको छ । नेपालमा बुद्धवचन त्रिपिटकको पनि नेपालभाषा एवं नेपालीभाषामा अनुवाद हुन थालेकोलेपरियत्ति विकासमा सकारात्मक योगदान भएको देखिन्छ ।

ङ. परियत्ति शिक्षाका अतिरिक्त कियाकलापहरू

बौद्ध परियत्ति शिक्षाको केन्द्रहरूले बौद्ध परियत्ति शिक्षा संञ्चालनको अलावा अतिरिक्त कियाकलापहरू पनि गर्दै आएका छन् ।परियत्ति शिक्षाका अतिरिक्त कियाकलापहरूमा ध्यान शिविरमा सहभागिता, हाजिर जवाफ प्रतियोगिता, निबन्ध प्रतियोगिता, परियत्ति बक्तृत्व कलाप्रतियोगिता, बौद्ध चित्रकला प्रतियोगिता, परियत्ति धम्मकप, बौद्ध तीर्थस्थानमा अध्ययन भ्रमण, धम्मपद वाचन इत्यादि जस्ता बिभिन्न कियाकलापहरूसञ्चालन गर्दै आइरहेकोपाइन्छ । यी अतिरिक्त कियाकलापहरू उपत्यका भित्र र उपत्यका बाहिरका परियत्ति केन्द्रहरूलेपनि संञ्चालन गर्दै आइरहेका छन् । कोविदको उपाधि प्राप्त गर्नको लागि कम्तिमा पनि १० दिने ध्यान शिविरमा सहभागीहुनु अनिवार्य बनाइएको छ ।

६. नेपाल बौद्ध परियत्तिशिक्षाको उत्थानका लागि गर्नु पर्ने केहि बुँदाहरू

- हाल राज्य पुनर्संरचना अनुसारसबै स्थानीय तहहरुमापाठ्कममा समावेश गरी परियत्ति शिक्षाको ब्यापकरूपमा प्रचार प्रसार गर्न बृहत् लक्ष्य सामूहिक दृष्टिकोण, सामूहिक प्रयास हुनु अति आवश्यक छ । परियत्ति शिक्षा उत्थानका लागि वृहत योजना एवं नीति बनाई कार्यकमहरू तर्जुमा गरी चारै परिषद्लाई संग्रह गर्दै अगाडि बढ्नु नितान्त आवश्यक छ ।
- परियत्ति जागरण टोली बनाई संघ, प्रदेश, स्थानीय तहहरुमा जागरण कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरी विभिन्न जाति जनजातिहरू माझ पुग्नुका साथै बन्द भएका केहि केन्द्रहरू पुनः संचालन गर्न प्रयास गर्नुपर्दछ ।

- स्थानीय शिक्षक शिक्षिकाहरूलाई प्रशिक्षण तालिम दिई सरकारी एवंनीजि विद्यालयहरूमा परियत्ति शिक्षालाई विस्तार गर्ने । शिक्षक/शिक्षिकालाई पत्र पुष्पम्को रूपमा केही दिने पनि व्यवस्था गर्नुपर्ने देखिन्छ ।
- अधिराज्यभरीरहेका थेरवादी विहारहरूले आफ्नो विभिन्न धार्मिक कार्यकमहरूमध्ये परियत्ति शिक्षालाई अनिवार्य रूपमा परियत्तिको केन्द्रसंग सम्बन्धन लिई परियत्ति शिक्षा संञ्चालन गर्नुगराउनु उपयुक्त हुन्छ ।
- परियत्ति शिक्षालाई ब्यापक रूपमा प्रचार प्रसार गर्न भन्ते, गुरुमांहरूको विभिन्न जिल्लाहरूमा समय समयमा गतिशीलता बढाउनु पर्ने देखिन्छ ।
- परियत्ति शिक्षा प्रचार प्रसारका लागि प्रव्रजित एवं दाताबाट एक सबल सामूहिक कोष खडा गर्ने ।
- परियत्ति शिक्षालाई उच्चशिक्षासंग सम्बन्धनको लागी राष्ट्रिय एवं अन्तराष्ट्रियविश्वविद्यालयसंग पहल गराउनु पर्ने देखिन्छ ।
- परियत्ति सद्धम्म पालक र परियत्ति सद्धम्म कोविद तहको लागि प्रधान केन्द्रले विशेष कक्षाको व्यवस्था गर्नसकेमाशिक्षाको गुणस्तर अभिवृद्धि हुन जान्छ ।
- परियत्ति शिक्षामा कोविद हासिल गरेका व्यक्तिहरू परियत्तिको विकासको लागि ठूलो जनशक्ति भएको हिसाबले परियत्ति शिक्षाको संरक्षण सम्बर्द्धन तथा विकासको लागि योजनाबद्ध रूपमा परिचालन गर्नु पर्ने देखिन्छ । परिचालन गर्न सक्ने क्षेत्रहरू जस्तैः अध्ययन/अध्यापनमा परिचालन, अनुसन्धात्मक लेख/रचना/शोधपत्रहरू तयार गर्नमा परिचालन, परियत्ति जागरण कार्यकम गरी नयाँ केन्द्रहरू विस्तार गर्न तथा पुराना संचालनमा नआएका केन्द्रहरू पुनः सञ्चालन गर्न, विभिन्न जिल्लामा केन्द्रहरुको अनुगमन आदि कार्यमा परिचालन गर्न सकिन्छ ।
- परियत्ति शिक्षा प्रचार प्रसारमा लाग्ने प्रव्रजित वर्गमा, जनसमूह परिचालन गर्नको लागि सामाजिक परिचालन सम्बन्धी क्षमता विकास हुनुपर्दछ । यसका लागि धर्मदूत तालिम (Dhammadut Missionary Trainning)जस्ता कार्यकम उपयुक्तदेखिन्छ । त्यस्तै परियत्ति केन्द्रहरूमा गरिरहेको काममा संस्थागत ढंगले प्रभावकारीताल्याउन अगुवाइ गरिरहेका व्यक्तिहरूको नेतृत्व सम्बन्धी क्षमता विकास गर्नुपर्ने देखिन्छ । त्यसैले नेतृत्व सम्बन्धी क्षमता विकास एवं पैरवी तालिम प्रभावकारी हुन सक्छ ।

परियत्ति शिक्षालाईअझ व्यापक रूपमा प्रचार प्रसार गर्न प्रधान केन्द्रको संस्थागत ब्यवस्था, मानविय स्रोत, भौतिक स्रोत साधन, विभिन्न निकायहरूसंग सम्बन्ध विस्तारगर्ने आदि जस्ता संस्थागत क्षमता अभिवृद्धियोजनावद्ध रूपमा गर्नुपर्ने देखिन्छ । भगवान् बुद्धको सन्देश हाम्रो देशको प्रत्येक गाउँ शहरको कुनाकाप्चासम्म पुऱ्याउने उद्देश्य लिई नेपाल बौद्ध परियत्ति शिक्षाले जनमानसमा बुद्धधर्मसम्बन्धी सहि शिक्षा दिंदै आएको उल्लेखनीय पक्ष हो । शिक्षित बौद्ध उपासकउपासिकाहरूले आफ्ना छोराछोरीहरूलाई बाल्यकालदेखि नै नैतिक शिक्षाको रूपमा परियत्ति शिक्षाको महत्व बुझी सो शिक्षा पढाउन थालेको बुद्धशासनको सबल पक्ष मान्न सकिन्छ । बिभिन्न धर्म, बिभिन्न वाद फैलिरहेको आजको परिस्थितिमा परियत्ति शिक्षा हासिल गरेका ब्यक्तिहरू सहि धर्ममा स्वावलम्बी हुन सक्ने कुरामा दुईमत छैन ।

सन्दर्भ ग्रन्थ सूचि

- अ.सुशिला, परियत्ति सद्धम्म कोविद, अनागारिका सुशिलाया आत्मकथा, ललितपुर अनागारिका अनुपमा वि.सं २०५१
- धाख्वा, अमिता, कोविद परिचालन तथा केन्द्र विस्तार , कार्यपत्र स्वर्णमहोत्व उपलक्ष्यमा बौद्ध महिला संघद्वारा आयोजित"परियत्ति संरक्षण सम्वर्द्धन" गोष्ठीचैत्र २०७०
- धाख्वा, सविता, नेपालमा थेरवाद बुद्धधर्म : कमजोरी र सामर्थ्य, ललितपुरधर्मकीर्ति विहार स्वर्ण महोत्सव-२०७१ को उपलक्ष्यमा प्रस्तुत कार्यपत्र, स्थानीय विकाश तालिम परिषद्, जावलाखेल,२०७१ फाल्गुण ३० (बु.सं २५५८)
- धाख्वा, सति , नेपाल बौद्ध परियत्ति शिक्षाको संस्थागत विकास, शोधपत्र, काठमाण्डौः थेरवाद बुद्धिष्ट एकेडेमि लुम्बिनी बौद्ध विश्वविद्यालय, २०७१ (अप्रकाशित)
- बज्राचार्य, दुण्ड बहादुर, पवित्र बहादुर स्मृति ग्रन्थ, ललितपुर; वीरपूर्ण पुस्तक संग्रहालय, वि.सं २०५९
- बज्राचार्य, मोनिस, नेपाल बौद्ध परियत्ति शिक्षाको यात्रा स्थापनादेखि स्वर्ण महोत्सव, काठमाण्डौः परियत्ति बुलेटिन, २०७०
- भिक्षु बोधिज्ञान, थेरवाद बौद्ध डाइरेक्टरी - नेपाल, काठमाण्डौः हेरादेवी शाक्य, २०७१
- मानन्धर, त्रिरत्न, नेपालमा थेरवाद बुद्धधर्म : उपलब्धि, अवसर र चुनौति, ललितपुर,धर्मकीर्ति विहार स्वर्ण महोत्सव-२०७१ को उपलक्ष्यमा प्रस्तुत कार्यपत्र, स्थानीय विकाश तालिम परिषद्, जावलाखेल,२०७१ फाल्गुण
- शाक्य, धर्मरत्न, त्रिशुलि स्मृतिग्रन्थ, ललितपुरः धर्मरत्न शाक्य त्रिशुलि स्मृतिग्रन्थ प्रकाशन समिति, २०६५
- शाक्य, सुवर्ण, नेपाल बौद्ध परियत्ति शिक्षा स्मारिका, ललितपुरः नेपाल बौद्ध परियत्ति शिक्षा रजतजयन्ती समारोह समिति ललितपुर, २०४५ ।
- Dhakhwa, Sabita, *A Thesis on The contributions of Nepal Bauddha pariyatti Education in Buddhism*, The department of Buddhist Studies TU, 2060.

'सब्ब दानं धम्म दानं जिनाति'

साधुवाद ज्ञापन

दिवंगत पिता **कुलरत्न तुलाधर** र माता **चिनीमाया तुलाधर**को पुण्यस्मृतिमा उहाँहरूको निर्वाण कामनार्थ चित्राशोभा तुलाधर, सपरिवार, तीनधारा, कुलरत्न मार्गबाट यस अंक प्रकाशन गर्नको लागि प्रायोजन गरिदिनु भएको हो । उहाँहरूलाई नेपाल बौद्ध परियत्ति शिक्षा साधुवाद ब्यक्त गर्दछ ।

विभिन्न केन्द्रका केन्द्राध्यक्ष तथा सम्पर्क गर्ने व्यक्तिहरु

क्र.सं.	केन्द्रको नाम	जिल्ला	केन्द्राध्यक्ष	सम्पर्क व्यक्ति
१	धर्मकीर्ति विहार,नघल	काठमाडौं	अनागारिका धम्मवती ४२५९४६६	अ. धम्मदिन्ना (४२५९४६६), अ. शुभवती (९८४१३२९००५), अ. अमता ९८४९१३५९४४
२	श्रीकीर्ति विहार,कीर्तिपुर	काठमाडौं	अनागारिका मिना (९८४१५५४९१६),४३३०८३६	भिक्षु चन्द्रकीर्ति (९८४१८८८२८१),
३	प्रणिधिपूर्ण विहार, बलम्बु	काठमाडौं	अनागारिका मुदिता (९८४१४६२४२६), ४३१०५९२	भिक्षु सुख ९८४१२४७६००), सहमिना नकर्मी ९८०३२०४२३१
४	विश्व शान्ति विहार,मीनभवन	काठमाडौं	४६२२९८४, भिक्षु अमतो ९८०२०३११८०	अनागारिका खेमा ९८४१६१२०४४
५	अमृत बौद्ध परियत्ति शिक्षालय,स्वयम्भू	काठमाडौं	भिक्षु अस्सजि ९८५११३६९०३, ४०३३५९०	भिक्षु धर्ममूर्ति ९८४१२७७८६०, भिक्षु सरणंकर ९८४१४८७४७० भिक्षु नारद ९८०८०६४१७९
६	सुलक्षणकीर्ति विहार,चोभार	काठमाडौं	अनागारिका अनोजा ९८४१३३३९११, ४३३१७१८,	आरती रंजित ९८५१००८८०९
७	बुद्धभूमि बौद्ध विहार, टोखा	काठमाडौं	५११०४१४, भिक्षु कोलित ९८४१३३३३२३,	भिक्षु सद्धातिस्स ९८४१३३३३२२
८	गणमहाविहार, गणबहाल	काठमाडौं	भिक्षु सोभित ४२५३४५४, ९८४१५९५९७६	रमना श्रेष्ठ ९८४१३३१६६३
९	जीतवन विहार प. के., थानकोट	काठमाडौं	भिक्षु नागित ९८४१८७४७००, ९८०८२८१४०९	भिक्षु अशोक ९८४९००७७३३
१०	चतुब्रह्म विहार केन्द्र, मातातीर्थ	काठमाडौं	भिक्षु पियदस्सी ९८५११३६९०२,	दिलदेवी महर्जन ९८०८७८१४०४
११	धर्मकीर्ति बुसुन्धरा विहार केन्द्र	काठमाडौं	अनागारिका कुसुम ९८४९०१००९१, ४३५४२५१,	अ. प्रीतीवती ९८१८६८१०६७
१२	ज्ञानकीर्ति विहार केन्द्र, नयाँबजार	काठमाडौं	नानीमैया मानन्धर (९८४१७६१७७३, ४३६००३०, ४३५८९९३)	सुशील मानन्धर ९८४९०७९९८१
१३	करुणा बौद्ध केन्द्र,मातातीर्थ	काठमाडौं	अनागारिका चन्द्रशीला ९८४१५९३५७९, ९८१३६४३१०७, ४३१२४५५,	मानदास ९८१८४४९७९७
१४	मनमैजु ध्यानकुटी विहार, मनमैजु	काठमाडौं	भिक्षु जनक (९८४१६०९९२४),	भिक्षु विपुलसार ९८१८०३७३५१, रत्नकेशरी महर्जन ९८१३८८०८१८
१५	धर्मचक्र विहार, बागबजार	काठमाडौं	सीता तण्डुकार ९८४९५९५०७०, ४२४४२७७	शान्ति तण्डुकार ४२३९००८, कृष्ण देशार
१६	शाक्यमुनि कीर्ति विहार, सतुंगल	काठमाडौं	अनागारिका पुण्यवती ९८४१६७९३७२,	दिलदेवी महर्जन ९८४३६२५२१९
१७	ज्ञानज्योति परियत्ति केन्द, ठमेल	काठमाडौं	जगतरत्न कंसाकार ९८४१२९७०९७	मिलन श्रेष्ठ ९८४१४१२४३७, रजनी मानन्धर ९८४१०२३७१५
१८	बुद्ध नगर स्कूल, बुद्धनगर	काठमाडौं	पुरुषोत्तम नेपाली ९८४१८३४५२५	
१९	परोपकार मा.वि., भीमसेनस्थान	काठमाडौं	सकुन्तला प्रधान ४२६०२१२, ९८४१४१२८२५	निरोज कारंजित ९८४१६३२७३७
२०	जगत सुन्दर ब्वनेकुथी,चागः	काठमाडौं	माया मानन्धर ४२५६८३५	त्रिरत्न मानन्धर ९८४१३७९७६०, सुनिता मानन्धर
२१	कान्ति ईश्वरी मा.बि,प्याफल.	काठमाडौं	४२६२९०१, ९७४११७६३९९ प्रदिप शाक्य	रामशरण खनाल ९८४१४४४०१६
२२	एन्जल एकेडमी, कीर्तिपुर	काठमाडौं	जोतिक नापित ९८४१४७९९३६, ४३३६७४३	मधुसुदन नापित ९८४१११६३३२
२३	आनन्दकुटी विद्यापीठ, स्वयम्भू	काठमाडौं	कृष्णाकली शाक्य,९८४१५२३५३९	सुरिष्मा शाक्य ९८४१७१६४१५
२४	किण्डोल विहार, किण्डोल	काठमाडौं	अनागारिका धम्मविजया ४२८५८११	अनागारिका सुमना ९८१३८९२९१४
२५	प्रभात मा.वि., सिघः	काठमाडौं	सुमन शाक्य ९८५१०५१६९७	
२६	धर्मस्थली परियत्ति केन्द्र	काठमाडौं	सुमना गुरुमां ९८१३८९२९१४	ज्ञानी डंगोल ९८१३८९२९१४, ९८४१०७९२५७
२७	प्रज्ञा स्कूल	काठमाडौं		
२८	शाक्यसिंह विहार,थैना	ललितपुर	भिक्षु नारद ९८१८५२६०००, देवेन्द्र बज्राचार्य ९८०३१५३६३८	अ. वजिरा ९८४१५२८८९८, अ. धरणी ९८४१४१०१००, अ. दकिला ९८०८०५४२८०, ५५२४७६०
२९	यशोधरा बौद्ध परियत्ति केन्द्र,थैना	ललितपुर	अनागारिका माधवी (५५२१४३५)	भिक्षु पञ्ञारत्न ९८४१२३७२६७, अ. मासुखी ९८०८४१९७८२, रमिला शाक्य ९८४१३९२६६४
३०	ज्योति विहार,चापागाउँ	ललितपुर	५५७१४५९, रामेश्वर देशार ९८४१४५७९४४	अ. वीर्यपारमिता ९८४१५७८८४८, राज देशार ९८४१४९१०५१
३१	अमरापुर विहार,बुंगमती	ललितपुर	अ. चारुज्ञाणी ५१७३२६८, ९८४१७७२४४६	अ. पमिताज्ञाणी ९८४९४९८५८५
३२	सिद्धिमंगल विहार, ठसि	ललितपुर	भिक्षु विमलो ५५८१४९५, ९८४१५९८३८३	
३३	वेलुवनाराम विहार,थेचो	ललितपुर	भिक्षु उत्तमो (९८४९२४३८५), ५५७००६२	भिक्षु चन्दिमो (९८४१५०५६०३), रत्नकाजी माली ९८४१४३६८४७, कृष्णगोपाल महर्जन ९८४१००९०१७
३४	बौद्धजन विहार, सुनाकोठी	ललितपुर	५५७०८२० विहार, भिक्षु धर्मगुप्त ५५७०२०९, सबिता महर्जन ९८४१०२५५२६	सबिन महर्जन ९८४१४१७६२७, अमन महर्जन ९८०८०९६९६०
३५	सुवर्ण छत्रपुर विहार,लुभु	ललितपुर	नविना महर्जन ९८०३४४७५९६	पूर्णमान महर्जन ५५८०४३०, ९८४१५०४२२५
३६	माझखण्ड बुद्ध विहार, माझखण्ड	ललितपुर	चन्द्र बहादुर स्यांगतांग ९८४९१३९०५७, १६२१४७५७	दूधराज जिम्बा ९८१८११६५१३
३७	बौद्ध शान्ति विहार क, बुल	ललितपुर	श्रामणेर आलोक	जयन्ती महर्जन ९८४१९९०३०३
३८	धापाखेल परियत्ति केन्द्र, धापाखेल	ललितपुर	भिक्षु जुतिमा ९८५१००३१८१, ९८०१००३१८१,	भिक्षु सुभद्दो (९८४९१९१५९९, ९८०३६८१५२०)
३९	पुण्य उदय विहार हरिसिद्धि	ललितपुर	ज्ञानभक्त महर्जन ९८१८४९७०९९	हसिला महर्जन ९८४९१०२९४३, अनिता डंगोल ९८४३५८८००६
४०	जयमंगल विहार,चंकीटोल	ललितपुर	अनागारिका अनुपमा (९८४१३४७८७६)	सर्वाना वज्राचार्य ९८०३६५२५४७, ५५२४०६९
४१	रत्नकीर्ति बौद्ध विहार, हरिसिद्धि	ललितपुर	अनागारिका जयवती ९८४९०२६५९६	अ. चम्पावती ९८१८६८८१८४१, अ. जीनवती ९८१३७८१९९०
४२	श्री वच्छ महाविहार, श्रीबहाल	ललितपुर	सानुछोरी शाक्य ५५४३७२५, ९८०३५१०४२०	हिराशोभा शाक्य ९८४००६१७१४, युक्तलक्ष्मी शाक्य ५५३९३२६ वेस्सन्तर शाक्य ९८४१३७९५२८
४३	सिखन विहार परियत्ति केन्द्र, माःिखेल	ललितपुर	बीर बहादुर भोम्जन ९८१३९४५०२८,	बुद्धमान भोम्जन ९८१८३६९११७, भिक्षु ज्ञानेन्द्र ९८०४४५१३९८
४४	नकबहिल परियत्ति केन्द्र, नकबहिल	ललितपुर	नीनादेवी शाक्य ९८४१७५६३७५, ५५३७६५८	अनागारिका अमरावती ९८४१४९४७६५
४५	स्वंगः चिभा परियत्ति केन्द्र	ललितपुर	विद्या शाक्य ९८०३३८९९९१	शान्ति महर्जन ९८०३८७८९८६, समिनरान शाक्य ९८५१०३७०५०
४६	दीपंकर परियत्ति शिक्षालय	ललितपुर	अमिता धाख्वा ९८४१९३४२७९, ४६२०६२६,	ललिता धाख्वा ९८४१९३४२८३, सति धाख्वा ९७४११३३३३२, जुजुरत्न शाक्य ९८४१३९६६००
४७	भास्सरा मा. वि., बालकुमारी	ललितपुर	अनागारिका ञाणवती (९८४१२६०७१५)	आभा अवाले ९८४१३४४५१९, जीवन अवाले ९८५१०४५२११
४८	चण्डी आदर्श सरल मा.वि केन्द्र, चाकुपाट	ललितपुर	५५३४५३९, नूतन बज्राचार्य (५५४८०३२)	
४९	ललित विकास नि.मा.बि.,कुटीसौगल	ललितपुर	गौतम महर्जन (९८४१६०१३२८),	५५४०७५६,भिम पोखरेल ९८४१३६६९२८
५०	डि ए भी स्कूल जावलाखेल	ललितपुर	अनिल केडीया ९८५११०३७८४,	सुजन (पमित) खड्गी ९८४१६५०९३१
५१	चाँदनी स्कुल शंखमूल	ललितपुर	दिव्यश्री मानन्धर ५२६१५८१,	दिव्यश्री मानन्धर ५२६१५८१, गंगामान ब्यञ्जनकार ९८४१३३५१३६, दया खड्गी (५५३८३५७, ९८४१८६००४६)
५२	रोजमाउण्ड स्कूल, प्रयागपोखरी	ललितपुर	शर्मिला चित्रकार ५५३८३५७	दया खड्गी (५५४६२५६, ९८४१८६००४६)
५३	कुम्भेश्वर टेक्नीकल स्कूल	ललितपुर	करुणा खड्गी ५५४९११९	भरत बहादुर महत ९८४१६४१२८९
५४	विलियम पब्लिक स्कूल, सुनागुठी	ललितपुर	जयकृष्ण महर्जन ५५७१४७३	भिक्षु धर्मगुप्त ९८४१२९७१८५
५५	नेपाल मगर बौद्ध सेवा समाज केन्द्रीय समिति	ललितपुर	देउबहादुर रानामगर ९८५१०९८०६४	बलबहादुर रखाल मगर ९८४१३४७०६७, चित्र ब. गर्बुजा मगर ९८४९४८३५८१, तुल ब. थापामगर ९७५१००६२४०
५६	युवक बौद्ध मण्डल, नेपाल	ललितपुर	बाबुरत्न नापित ९८४१७९७१४८	हेरारत्न शाक्य ९८४१५७८४१८, दुर्गालाल शिल्पकार ९८४१२३३७२३

क्र.सं.	केन्द्रको नाम	जिल्ला	केन्द्राध्यक्ष	सम्पर्क व्यक्ति
५७	पदमावती महाविहार, नःबहा	ललितपुर	रत्नशोभा शाक्य ९८४३०५८९०८	सुनकेशरी शाक्य ९८१८३५३०८८, नेमबीर शाक्य ९८५१०२३२७२, खेमराज शाक्य ९८४१८९४४९२, युवराज शाक्य ९८४१२२८८८६
५८	रक्षेश्वर महाविहार	ललितपुर	सुरेन्द्र कुमार शाक्य	प्रदिप शाक्य ९८४१७६४५३१, अमन शाक्य ९८४१९८४३१७
५९	नारायणी उच्च मा.वि., गिम्दी-५	ललितपुर	रविन्द्र डंगोल ९८४१९६९९८२	
६०	चण्डेश्वरी मा.वि., सिमले	ललितपुर	रत्न प्रसाद देवकोटा ९८१२६६३१९१	
६१	विद्याधिश्वरी मा.वि., आश्रङ-६	ललितपुर	राजकमल शाही ९८४९१२५९८९, ९८११०८२७७१	थलप्रसाद तिमिल्सिना ९८४३२४८०१, ९८११०९८२११
	नापीचन्द्र विहार	ललितपुर	ज्ञानबहादुर शाक्य ९८४१५९६४३८	सन्दिरा शाक्य ९८४१७६८००८
६२	दीपावती महाविहार	ललितपुर	ज्ञानेन्द्र शाक्य ९८४१२५३११२	
६३	मेत्ता भोलेन्टर्स	ललितपुर	गौतम महर्जन ९८४१६०१३२८	
६४	मुनि बिहार,भक्तपुर	भक्तपुर	रामकृष्ण बैद्य ६६१६६४६	मीरा ६६१६४६४, प्रज्ञादेवी शाक्य ९८१३१४७६११
६५	नगदेश बुद्ध बिहार, नगदेश	भक्तपुर	कृष्णकुमार प्रजापति ९८४१४८८३२९, ६६३४३६३	राजकृष्ण सिंकेमन ९८४१८६५७७१
६६	पाटी बिहार केन्द्र, ठिमी	भक्तपुर	धर्मसुन्दर बज्राचार्य ९८५११०५५०५,६६३१२०५	भिक्षु वरसम्बाधि ९८०८८७४८८३, अ. शीलगौतमी ९८४१६०६०७१
६७	मैत्रय युवा संघ	भक्तपुर	तिर्थराज बज्राचार्य ९८४३४९९१२२, ६६१०५९४	सत्यलक्ष्मी रंजित ९८४१६७६८७२, संचित बुद्धाचार्य ९८४३१६९५५१
६८	एभरेष्ट इंगलिश स्कूल, मिवोछें	भक्तपुर	भक्त राजभण्डारी	रश्ना बज्राचार्य ६६११२११, ६६१६८७७, ६६१९६६२
६९	जेनिथ अंग्रेजी माध्यामिक विद्यालय, देगमना	भक्तपुर	केशवराज आचार्य ९८४९१७०१६	सुन्दर सुवाल ९८४९४२४६५८
७०	सनसाइन नेसनल स्कूल	भक्तपुर	पुण्यप्रसाद ढकाल ९८४१३००२७५	पूर्णकेशरी अवाल ९८४१६०४८७३, दुर्गा प्रसाद भट्टराई ९८४१४०७३६५,रविना खिउँजू
७१	प्रोक्सिमा इन्टरनेशनल एकेडेमी	भक्तपुर	नानीछोरी खाइतु ६६११५३०, ९८४१२२६५०६	
७२	जेनइन स्कूल	भक्तपुर	योगेन्द्र बिजुक्छे ९८४१२५७२९४	
७३	इजी पायोनियर	भक्तपुर	बिजेन्द्र ध्वजु ९८४१२८५४१७	
७४	शान्ति श्री बुद्ध विहार, वामी टक्सार, गुल्मी	गुल्मी	कृष्णकुमार बौद्धाचार्य ९८४७५८८७४१, ०७९६९०१०५	ममता बौद्धाचार्य ९८६७१६८१३२
७५	सुगन्ध विहार, रिडी, गुल्मी	गुल्मी	सुवर्णलाल कक्षपती ०७९४०००२७, ९८४४७११२८८	
७६	तौलेश्वरनाथ संस्कृत मा.वि., कपिलवस्तु	कपिलवस्तु	अमरचन्द ठाकुर ९८४७०३९६५८	राम प्रसाद कोइराला (९८४७०६२८२४), बुद्ध थापामगर ९८४७०५७७४२
७७	बोधिचर्या विहार,बनेपा	काभ्रे	भिक्षु बोधिसेन ०११-६६१७८९,	राजाराम श्रेष्ठ ९८४१९८७१६५, बुद्धरत्न मानन्धर ९८४१४६६२७४
७८	रानीपानी परियत्ति केन्द्र, देवभूमि, वालुवा, काभ्रे	काभ्रे	दिनेश चौधरी ९७४१००५७४८	प्रल्हाद प्रसाद तिमिल्सिना (आजाद) ९८५११५३८७४, बद्री आचार्य (दीपशिखा) ९८४१३३५२००, सरोज न्यापाने (नवप्रतिभा) ९८५११८६८९७
७९	धर्मशीला बिहार प केन्द्र पोखरा (कुमुदिनी होम्स)	कास्की	उत्तममान बुद्धाचार्य (संयोजक) ९८५६०२०११६,	प्रकाश उदास ९८४६०४९०२१, राजकुमारी दुरा ९८४६१३६६१९
८०	धर्मशीला बिहार प केन्द्र पोखरा बौद्ध शान्ति सदन दुलेगौडा शाखा	तनहुँ	उत्तममान बुद्धाचार्य (संयोजक) ९८५६०२०११६,	सुर्यबहादुर थापामगर ९८४६०५७६४२
८१	भीमाद	तनहुँ		
८२	लम्जुङ परियत्ति केन्द्र, लम्जुङ	लम्जुङ	विजय गुरुङ (९८५६०४५३४६, ९८४६०९९०४२)	
८३	भोटेओडार परियत्ति केन्द्र, भोटेओडार	लम्जुङ	वीरसिंह घले ९८४६४२७१२५	
८४	सगतपुर विहार, त्रिशुली	नुवाकोट	प्रविण बज्राचार्य ९८४१०८९१९६	
८५	आनन्द विहार,तानसेन, पाल्पा	पाल्पा	सर्जुलाल बज्राचार्य (९८४७०२९५९९),	देवेन्द्रमान शाक्य ९८०७५६५०२४, छत्रराज शाक्य (९८४७०२८०१६) रत्नमान बज्राचार्य ९८४७१५६०८८
८६	आनन्द विहार, वालिंग शाखा	स्याञ्जा	सर्जुलाल बज्राचार्य (९८४७०२९५९९),	हर्ष बहादुर थापामगर ९८५१०२९९११, बलबहादुर गाहामगर ९७४७०४८५७७, चिन्तु रानामगर ९८१४१८४६७७, सोममाया रानामगर ९८४१७००५५२
८७	महाचैत्य विहार, तानसेन	पाल्पा	देवप्रसाद बज्राचार्य ९८४७१०२८४२, ०७५५२०३३७	चकोरमान शाक्य ९८४७०२९३५७, सुमना शाक्य ०७५५२०२५७, सुवर्णमुनि शाक्य ९८४७०६०५४३, दिलबहादुर शाक्य ९८४७०२९३९४
८९	यशोधरा बौद्ध विहार, झापा	झापा	ज्ञानबहादुर थापामगर ९८०४२९४०८, ९७२२३६८४९०	चन्द्रबहादुर थापा ०२३-५४२०८१, २३५६०८३२,
९३	विशाखा परियत्ति केन्द्र, बिर्तामोड	झापा	केशव ताम्राकार ९८१८७६३५०३, ०२३५४०२५४	दिनेश शाक्य ९८४२७१९११६, प्रमेश कुमार हलवाई ९८५२६७२७९०
९४	श्री नेपाल राष्ट्रिय आदर्श मा. वि., बाँके	बाँके	देउमाया गुरुङ ९८४८०५९८३९	डम्मरकुमारी थापा ९८६८११२९८९, सबिता धाख्वा ९८४१२१९९७८
९५	पद्म चैत्य विहार केन्द्र, बुटवल	रुपन्देही	भिक्षु कविन्दो (९८४९७५५८७)	भिक्षु सुमंगल ९८०५४४३२६१, अ. शान्तिवती ९८४७१८९५५५, अ. गौतमीवती ९८४७२४८३३०, विमलबहादुर शाक्य ९८४७०४७१७०
९६	लुम्बिनी परियत्ति केन्द्र,लुम्बिनी	रुपन्देही	अ. खेमेसी ९८४७१२७७५८, ०७१५८०१७७, ९८०४४४३७७१७,	अ. सतीवती ९८१३१३३६०७, मोतिलाल यादव ९८४७०३९६४८
९७	अन्तराष्ट्रिय बुद्ध परियत्ति उदय विहार, बुटवल	रुपन्देही	०७१४२०१२८, ०७१६८०२६४, भिक्षु ज्ञानेन्द्र (९८०४४५१३९८)	भिक्षु कोविद ९८४७४२७१६६
९८	मैत्री बुद्ध विहार, रुद्रपुर	रुपन्देही	पार्वती घर्तिमगर ९८४७१४१०३५	
९९	मेत्ता परियत्ति शिक्षा केन्द्र, शान्ति कुञ्ज विहार, महिलबार, लुम्बिनी	रुपन्देही	ऋषिनी अनुला ९८४७५४९८५३, ०७१५८०३४६,	भिक्षु मैत्री ९८५७०२११९७,
१००	कोलिय बुद्ध विहार, सिक्टहन	रुपन्देही	बासुदेव चौधरी ९८४७०३८५२०, ९८१५४९५३६०	रुपनारायण चौधरी ९८१६४१९१८८, पल्टनप्रसाद थारु ९८४७२०७५५३, रामकुमार थारु ९८४७२०३२८८
१०१	जनहित बुद्धविहार, रामपुर	पाल्पा	०७१४२०१२८, ०७१६८०२६४, भिक्षु ज्ञानेन्द्र (९८०४४५१३९८),	हिराबहादुर थापामगर ९८२१५४८४१५, कृष्ण बहादुर आलेमगर ९८१५४८०६४१
१०२	अन्तराष्ट्रिय बुद्ध परियत्ति उदय विहार, बर्दघात शाखा	नवलपरासी	भिक्षु ज्ञानेन्द्र (९८०४४५१३९८), भिक्षु कोविद ९८४७४२७१६६	जितबहादुर रानामगर ९८४७३४२९०९
१०३	अन्तराष्ट्रिय बुद्ध परियत्ति उदय विहार, पोखरा शाखा	कास्की	भिक्षु ज्ञानेन्द्र (९८०४४५१३९८), भिक्षु कोविद ९८४७४२७१६६	टि.वी. पुन ९८४१२८६३७९
१०४	श्री चौकुने बुद्ध विहार, विशालनगर, गुटु,	सुर्खेत	ओमबहादुर दर्लामी मगर	मनबहादुर थापामगर ९७५८००२६९०, रत्नबहादुर दर्लामीमगर ९७५८००१७३५, गणेश सलामीमगर ९८४८२९१८१४
१०५	तपोभूमि बोधिज्ञान बौद्धविहार, कुनाथरी, बड्डिचौर	सुर्खेत	जगत मर्साङ्गी ९८४८०३७७२७	विमलकुमार मर्सांगीमगर ९८६८१२११३९, दीपेन्द्रकुमार मर्सांगीमगर ९८४८२०७६९५
१०६	अगिनसाइर बुद्ध मन्दिर, सीतापुर	सप्तरी	हरिप्रसाद चौधरी ९८४११८४८८५	रामलगन चौधरी ९८४३५२०९७७
१०७	सम्यक् शिक्षा समूह धरान	सुनसरी	विद्या शाक्य ९८४२०२५४५४, ०२५५३१८८३	सन्दिप शाक्य ९८४२०२५४४९, सरोज श्रेष्ठ ९८४२०५२१९५, देवरत्न शाक्य ९८५२०४९०५१, अनु राई ९८४२२५९०२० (उदय प्रा.वि.)
१०८	बुद्ध विहार, धरान	सुनसरी	गणेश योञ्जन ०२५५२२१३१	
१०९	सोलुखुम्बु परियत्ति केन्द्र,	सोलुखुम्बु	भिक्षु सद्धातिस्स ९८४१३३३३२२	भिक्षु धम्मधीर ९८६०२५६१९३
११०	बुद्धभूमि शान्ति विहार	बारा	मुना खपांगी मगर ९८१४८४२७९६	राजन पुलामीमगर ९८६१३२११६९, ९८६५११२२०४
११०	गुणी विहार, कटानी	रौटहट	रोशन रानामगर ९८४१४२३०८५	राजन पुलामीमगर ९८६१३२११६९, ९८६५११२२०४

बुद्ध जन्म सम्बत् २६४१ (बु. सं. २५६१), (वि.सं.२०७५) वर्षको ने. बौ. प. शि. को ५५ औं दीक्षान्त समारोहमा पदक, उपहार तथा नगद पुरस्कारको लागि सहयोग गरिदिनुहुने दाताहरूको नामावली

क. सं.	विद्यार्थी	केन्द्र	कक्षा	श्रेणी	कोविद स्व०पदक	पदक दाता	प्रज्ञानन्द स्मृति सिरपा: रू.४,०००/-	स्वयम्भू धर्मपासा पुच:	इश्वरीदास मधिक:मी परिवार, राजतीर्थ	आमा परमात्मादेवी र बुवा सावरमल रुंगटाको पुण्यस्मृतिमा ओमप्रकाश रुङटा, बखुण्डोल	भिक्षु बुद्धघोष परियत्ति पुरस्कार ३५००/-	पुण्य शाक्य परिवार, ढल्को २८००/-	अ.सुशीला स्मृति सिरपा: (चैत्य)
१	सुमिता थापामगर	आनन्द विहार, तानसेन	१०	द्वितीय	अष्टरत्न धाख्वा, शान्तिनगर		६००/-	४०००	३०००	पेनड्राइभ			कृष्णमान शाक्य
२	रत्नशोभा शाक्य	दीपंकर परियत्ति केन्द्र, नागबहाल	१०	द्वितीय	जमलदेवी मानन्धर		५००	१०००		पेनड्राइभ	५००		
३	अनागारिका सुधावती	प्रणिधिपूर्ण महाविहार, बलम्बु	१०	द्वितीय	वीणदेवी कंसाकार, क्षेत्रपाटी		५००	१०००		पेनड्राइभ			
४	अनागारिका सुमेधावती	यशोधरा बौद्ध परियत्ति केन्द्र, बैना	१०	तृतीय	मथुरा मानन्धरको पुण्यस्मृतिमा माया मानन्धर		५००	१०००		पेनड्राइभ			
५	प्रज्ञादेवी शाक्य	मुनि विहार, भक्तपुर	१०	द्वितीय	सबिता राजोपाध्याय तुलाधर		५००	१०००		पेनड्राइभ			
६	रजनी बज्राचार्य	दीपंकर परियत्ति केन्द्र, नागबहाल	१०	द्वितीय	चित्राशोभा तुलाधर, तीनधारा		५००	१०००		पेनड्राइभ			
७	अम्बिका श्रेष्ठ	विश्व शान्ति विहार, मीनभवन	१०	तृतीय	वीणदेवी कंसाकार, क्षेत्रपाटी		५००	१०००		पेनड्राइभ			
९	रोजन शाक्य	दीपंकर परियत्ति केन्द्र, नागबहाल	९	प्रथम (कक्षा सर्वोत्कृष्ट)				२०००	कुञ्जिका प्रसाद १०००/-	पेनड्राइभ			
१०	अनागारिका सरा	यशोधरा बौद्ध परियत्ति केन्द्र, बैना	८	प्रथम (कक्षा सर्वोत्कृष्ट)				२०००	कुञ्जिका प्रसाद १०००/-	पेनड्राइभ			
११	मञ्जु महर्जन	प्रणिधिपूर्ण महाविहार, बलम्बु	७	बोर्ड प्रथम		रत्नदेवी धाख्वा, नागबहाल		१०००	कुञ्जिका प्रसाद ५००/-				बुद्धदास शाक्य
१२	निर्जला रंजितकार	धर्मकीर्ति बसुन्धरा विहार परियत्ति केन्द्र, बसुन्धरा	७	बोर्ड द्वितीय		प्रेमलाल श्रेष्ठ, नयाँ बानेश्वर				पेनड्राइभ	५००/-		
१३	विमला बज्राचार्य	जयमंगल विहार परियत्ति केन्द्र, चंकी	७	बोर्ड तृतीय		रुद्र बहादुर खड्गीको पुण्यस्मृतिमा चञ्चला खड्गी							
१४	थ्रामळेर जेय्यो	विश्व शान्ति विहार, मीनभवन	६	बोर्ड प्रथम		मोतिलाल शिल्पकार मानभवन		५००	शारदालक्ष्मी प्रधान ५००/-				
१५	सुलोचना कोजु	मैत्रेय युवा सं३, भक्तपुर	६	बोर्ड द्वितीय		मोतिरत्न ताम्राकारका पुण्यस्मृतिमा अकिलशोभा मानन्धर, बसान				पेनड्राइभ	५००/-		दानमान शाक्य
१६	शान्तिकुमारी चौधरी	कोलिय बुद्ध विहार, रुपन्देही	६	बोर्ड तृतीय		धनबहादुर नकर्मी, ढल्को						४००/-	
१७	निशा शाक्य	महाचैत्य विहार, टक्सार, पाल्पा	५	बोर्ड प्रथम		पञ्चवीर सिंह, पुष्पादेवी तुलाधर		५००	शारदालक्ष्मी प्रधान ५००/-				
१८	लक्की महर्जन	शाक्यसिंह परियत्ति तथा प्रौढ शिक्षालय, बैना	५	बोर्ड द्वितीय		पञ्चवीर सिंह, पुष्पादेवी तुलाधर				पेनड्राइभ	५००/-		
१९	सरस्वती महर्जन	शाक्यसिंह परियत्ति तथा प्रौढ शिक्षालय, बैना	५	बोर्ड तृतीय		पञ्चवीरसिंह, पुष्पादेवी तुलाधर						४००/-	
२०	अनिशा श्रेष्ठ	शाक्यसिंह परियत्ति तथा प्रौढ शिक्षालय, बैना	४	बोर्ड प्रथम		दुण्डबहादुर बज्राचार्य बनबहाल		५००	शारदालक्ष्मी प्रधान ५००/-				
२१	प्रकृति शाक्य	शाक्यसिंह परियत्ति तथा प्रौढ शिक्षालय, बैना	४	बोर्ड द्वितीय		हेरादेवी शाक्य, बौद्ध					५००/-		
२२	सन्ध्या ८गोल	करुणा बौद्ध केन्द्र, मातातिर्थ	४	बोर्ड तृतीय		सुवर्ण महर्जन, खुमलटार				पेनड्राइभ		४००/-	
२३	तृषा शाक्य	शाक्यसिंह परियत्ति तथा प्रौढ शिक्षालय, बैना	३	बोर्ड प्रथम		नीलवीरसिंह कंसाकारको पुण्यस्मृतिमा बिना कंसाकार		५००	ईश्वरीदास मधिक:मि ५००/-				
२४	रुबी प्रधान	धनकीर्ति विहार, नयाँबजार	३	बोर्ड द्वितीय		संघरत्न शाक्य, भक्तपुर				पेनड्राइभ	५००/-		
२५	बिजनकुमार बज्राचार्य	धर्मकीर्ति बसुन्धरा विहार परियत्ति केन्द्र, बसुन्धरा	३	बोर्ड तृतीय		मखनलाल श्रेष्ठ, शान्तिनगर						४००/-	
२६	आस्था गोरा	ईजी पायोनियर स्कूल, भक्तपुर	२	बोर्ड प्रथम		स्व.द्वारिका प्रसाद मानन्धर, जमलदेवी मानन्धर, थापाथली		५००	५००				
२७	सशांक थापा क्षेत्री	महाचैत्य विहार, टक्सार, पाल्पा	२	बोर्ड द्वितीय		पूर्ण ब. मानन्धरको पुण्यस्मृतिमा त्रिरत्न मानन्धर, बसान				पेनड्राइभ	५००/-		
२८	किरण सुब्बा	शाक्यमुनि कीर्ति विहार, सतुंगल	२	बोर्ड तृतीय		धर्म नर्सिंग शाक्य, चन्द्रदेवी शाक्य, नकबहिल						४००/-	
२९	अञ्जु महर्जन	अमृत बौद्ध परियत्ति शिक्षालय, स्वयम्भू	१	बोर्ड प्रथम		विश्वधर तुलाधर, जनबहा		५००	५००				
३०	धृजना महर्जन	धर्मकीर्ति विहार परियत्ति केन्द्र, नघल	१	बोर्ड द्वितीय		स्व.द्वारिका प्रसाद मानन्धर, जमलदेवी मानन्धर, थापाथली				पेनड्राइभ	५००/-		
३१	सुमित्रा अधिकारी	करुणा बौद्ध केन्द्र, मातातिर्थ	१	बोर्ड तृतीय		मदन बहादुर तुलाधर						४००/-	

५५ औं परियत्ति दीक्षान्त समारोहको लागि जलपान दाता : विश्वधर तुलाधर तथा सपरिवार, जनबहा:

Centers and Students List of Examination B.E. 2561 (2018 A.D)

S. N.	Centre	Dis	Applied	Att	Board	Dist	1st Div	2nd Div	3rd Div	Total Passed
1	Dharmakriti Vihar, Naghal	Kathmandu	77	60	1	5	25	11	18	59
2	Nagarmandap Shreekriti Vihar, Kirtipur	Kathmandu	58	54			14	11	8	33
3	Pranidhipurna Vihar, Balambu	Kathmandu	39	34	1	4	15	12	1	32
4	Vishwa Shanti Vihara, Minbhawan	Kathmandu	42	33	1	5	19	4	3	31
5	Amrit Bauddha Pariyatti Shikshyalaya, Swayambhu	Kathmandu	27	25	1	6	10	8	1	25
6	Sulakshankirti Vihar, Chobhar	Kathmandu	41	32			28	3		31
7	Buddha Bhumi Bauddha Vihar, Tokha	Kathmandu	22	8			5		1	6
8	Jitwan Vihar Pariyatti Center, Thankot	Kathmandu	18	18		3	9	4	2	18
9	Matatirtha Bauddha Pariyatti Shiksha, Matatirtha	Kathmandu	62	24			9	3	5	17
10	Dharmakriti Basundhara Vihar, Basundhara	Kathmandu	33	27	2	5	8	6	2	21
11	Karuna Bauddha Kendra, Matatirtha	Kathmandu	108	71	2	5	26	20	8	59
12	Manmaiju Dhyankuti Vihar, Manmayaju	Kathmandu	32	28		2	9	13	4	28
13	Shakyamuni Kirti Vihar, Satungal	Kathmandu	31	29	1	3	5	6	4	18
14	Gyan Jyoti Pariyatti Kendra, Thamel	Kathmandu	17	12			3	4	2	9
15	Gyan Kirti Vihar	Kathmandu	12	12	1	1	4	2	3	10
16	Paropakar Adarsha Higher Secondary School, Bhimsensthan	Kathmandu	1					1		1
17	Kanti Ishwori Secondary School, Pyukha	Kathmandu	47	25			1	5	8	14
18	Nirvanamurti Pariyatti Center, Kimdol	Kathmandu	49	32		1	12	13	2	28
19	Prabhat Secondary School, Naghal	Kathmandu	22	15			1	5	1	7
20	Dharmasthali Pariyatti Center, Dharmasthali	Kathmandu	31	26			12	7	2	21
21	Shakya Singha Vihar, Thaina, Lalitpur	Lalitpur	92	82	5	5	42	21	8	76
22	Yashodhara Bauddha Pariyatti Centre, Thaina	Lalitpur	52	52			22	11	4	37
23	Jyoti Vihar, Chapagaun	Lalitpur	42	38		1	4	15	7	27
24	Amarapur Vihar, Bumgamati	Lalitpur	21	18		1	1	7	9	18
25	Siddhimangal Vihar, Thasi	Lalitpur	113	106			6	70	28	104
26	Veluwanaram Pariyatti Kendra, Thecho	Lalitpur	17	11		1	5	2	1	9
27	Dhapakhel Pariyatti Shikshya Sadan, Dhapakhel	Lalitpur	13	9		2	2	2	1	7
28	Punya Udaya Vihar, Harisiddhi	Lalitpur	10	10			4	6		10
29	Jaya Mangal Vihar, Chanki	Lalitpur	27	25	1		7	10	4	21
30	Ratna Kriti Bauddha Vihar, Hattiban	Lalitpur	21	14			5	8		13
31	Shree Vachha Mahavihara, Sibahal, Lalitpur	Lalitpur	22	19			9	7	2	18
32	Nakabahil Bauddha Pariyatti Kendra, Nakbahil	Lalitpur	27	20		1	8	7	2	18
33	Padmawati Pariyatti Center, Na:bahal	Lalitpur	42	41			20	10	4	34
34	Swanga Cheebha Pariyatti Center, Natole	Lalitpur	21	20			11	6	2	19
35	Dipankar Pariyatti Shikshyalaya, Nagbahal	Lalitpur	61	48			13	11	13	37
36	Bhashara Secondary School, Purnachandi	Lalitpur	19	4			3	1		4
37	Nepal Magar Buddha Sewa Pariyatti Kendra, Lalitpur	Lalitpur	47	9			4	5		9
38	YMBA, Lalitpur	Lalitpur	20	16		5	6	2		13
39	Rachheswor Mahavihar Bauddha Pariyatti, Pulchok	Lalitpur	48	39		6	22	11		39
40	Napichandra Pariyatti Center, Ikhachen	Lalitpur	22	17		2	13	1	1	17
41	Dipavati Bauddha Pariyatti Center, Guitol	Lalitpur	37	29			12	3	14	29
42	Muni Vihar, Bhaktapur	Bhaktapur	67	57		4	15	22	12	53
43	Nagadesh Buddha Vihar, Bhaktapur	Bhaktapur	25	23		3	11	6	3	23
44	Maitreya Yuva Sangha, Bhaktapur	Bhaktapur	23	21	1		6	11	3	20
45	Everest English School, Bhaktpur	Bhaktapur	39	35		1	9	13	9	32
46	Zenith School, Bhaktapur	Bhaktapur	20	5			4		1	5

S. N.	Centre	Dis	Applied	Att	Board	Dist	1st Div	2nd Div	3rd Div	Total Passed
47	Sunshine English School , Bhaktapur	Bhaktapur	34	16			3	5	2	10
48	Proxima International Academy, Bhaktapur	Bhaktapur	17	14			3	7	2	12
49	Genuin Secondary School, Bhaktpur	Bhaktapur	148	145		12	50	47	30	139
50	E.G.Pioneer School, Bhaktapur	Bhaktapur	58	50	1	3	22	11	9	45
51	Shanti Shree Buddha Vihar, Wami, Gulmi	Gulmi	13	6			1	2	3	6
52	Sugandha Vihar, Ridi, Gulmi	Gulmi	18	17		1	2	5	8	16
53	Bodhicharya Vihar, Banepa	Kabhre	56	42		3	14	18	2	37
54	Ranipani Pariyatti Kendra, Kabhre	Kabhre	152	145		2	45	48	43	138
55	Bauddha Shanti Sadan, Tanahun	Tanahun	15	10		1	6	2	1	10
56	Sugatpur Vihar, Trisuli	Nuwakot	19	14			8	5	1	14
57	Ananda Vihar, Tansen	Palpa	29	18			8	8	1	17
58	Ananda Bihar (B), Syangja	Syangja	46	16		1	14	1		16
59	Maha Chaitya Vihar, Tansen	Palpa	28	18	2	7	9	1		17
60	Yeshodhara Bauddha Vihar, Jhapa	Jhapa	72	34			6	7	12	25
61	Antarastriya Buddha Pariyatti Udaya Vihar, Butwal	Rupandehi	85	82		1	19	22	5	47
62	Maitri Buddha Vihara, Rudrapur	Rupandehi	118	97			3	39	25	67
63	Metta Pariyatti Education Center, Lumbini	Rupandehi	123	101		4	23	22	13	62
64	Koliya Buddha Vihar, Rupandehi	Rupandehi	20	15	1		3	5	3	11
65	Janhit Buddha Vihar, Rampur	Palpa	56	26			8	12		20
66	(D) Antarastriya Buddha Pariyatti Udaya Vihar, Bardaghat	Nawalparasi	37	24			14	6	1	21
67	(E) Antarastriya Buddha Pariyatti Udaya Vihar, Pokhara	Kaski	32	32		2	12	4	3	21
68	Shree Chaukune Buddha Vihar, Gutu, Surkhet	Surkhet	43	43		1	12	8	5	26
69	Bodhigyan Tapobhumi Bauddha Vihar, Baddichaur, Surkhet	Surkhet	133	133		9	41	17	10	77
70	Samyak Shikshya Samuha, Dharan	Sunsari	20	20		3	8	2	1	14
71	Buddhabhumi Shanti Vihar, Tangiyabasti, Bara	Bara	16	16			1	4	7	12
72	Guni Vihar, Rauthat	Rauthat	87	87			9	13	12	34
73	Bishwo Shanti Boudha Vihar, Bhimad	Tanahun	50	50		6	27	4	4	41
74	Mahamanav Bauddha Vihar, Banganga, Kapilvastu	Kapilvastu	15	15				6	3	9
		Total	3257	2619	21	128	850	737	409	2124

PRIVATE

S. N.	Centre	Dis	Applied	Att	Board	Dist	1st Div	2nd Div	3rd Div	Total Passed
1	Jitwan Vihar Pariyatti Center, Thankot		54	54		1	8	16	23	48
2	Shakyamuni Kirti Vihar, Satungal	Kathmandu	15	15		1	7	6	1	15
3	Paropakar Adarsha Higher Secondary School, Bhimsensthan	Kathmandu	60	60			13	27	20	60
4	Anandakuti Vidhyapeeth, Swayambhu	Kathmandu	15	15			5	6	4	15
5	Yashodhara Bauddha Pariyatti Centre, Thaina	Lalitpur	34	34		9	10	7	8	34
6	Jaya Mangal Vihar, Chanki	Lalitpur	1	1			1			1
7	Nakabahil Bauddha Pariyatti Kendra, Nakbahil	Lalitpur	7	7		1	5		1	7
8	Bhashara Secondary School, Purnachandi	Lalitpur	68	68		27	28	12	1	68
9	Chadni Secondary school, Shakhamul	Lalitpur	45	45			16	19	10	45
10	Kumbheshwor Technical School, Kumveshwor	Lalitpur	38	32		2	4	6	20	32
11	YMBA, Lalitpur	Lalitpur	32	32		8	12	7	2	29
12	Metta Volunteers, Thecho	Lalitpur	34	30			2	14	14	30
13	Rose Mount Pre School, Prayagpokhari, Lallitpur	Lalitpur	36	36		1	22	11	2	36
14	Padma Chaitya Vihar, Butwal	Rupandehi	3	3		1			2	3
15	Solukhumu Pariyatti Center	Solukhumbu	13	13		4	8	1		13
16	Pragya School		19	19				1	18	19
			474	464	0	55	141	133	126	455

अखिल नेपाल भिक्षु महासंघद्वारा संचालित

नेपाल बौद्ध परियत्ति शिक्षा

परीक्षा तालिका - बु.सं. २५६१ (वि.सं. २०७५)

समय विहानको ७:३० - १०:३०

कक्षा स्तर	माघ ५ गते शनिबार	माघ ७ गते सोमबार	माघ ९ गते बुधबार	माघ ११ गते शुक्रबार
१. प्रारम्भिक प्रथम वर्ष	प्रथम पत्र			
२. प्रारम्भिक द्वितीय वर्ष	प्रथम पत्र	द्वितीय पत्र		
३. प्रारम्भिक तृतीय वर्ष	प्रथम पत्र	द्वितीय पत्र		
४. प्रवेश प्रथम वर्ष	प्रथम पत्र	द्वितीय पत्र	तृतीय पत्र	
५. प्रवेश द्वितीय वर्ष	प्रथम पत्र	द्वितीय पत्र	तृतीय पत्र	
६. प्रवेश तृतीय वर्ष	प्रथम पत्र	द्वितीय पत्र	तृतीय पत्र	चतुर्थ पत्र

समय विहानको ७:३० -१०:३०

कक्षा स्तर	माघ १२ गते शनिबार	माघ १६ गते बुधवार	माघ १९ गते शनिवार	माघ २३ गते बुधवार	माघ २६ गते शनिवार	माघ २९ गते मंगलवार
शनिबार	प्रथम पत्र	द्वितीय पत्र	तृतीय पत्र	चतुर्थ पत्र	पञ्चम पत्र	
	प्रथम पत्र	द्वितीय पत्र	तृतीय पत्र	चतुर्थ पत्र	पञ्चम पत्र	षष्टम पत्र
उपाधि परीक्षा (७)	प्रथम पत्र	द्वितीय पत्र	तृतीय पत्र	चतुर्थ पत्र	पञ्चम पत्र	
कोविद प्रथम वर्ष (८)	प्रथम पत्र	द्वितीय पत्र	तृतीय पत्र	चतुर्थ पत्र	पञ्चम पत्र	षष्टम पत्र
कोविद मध्यम वर्ष (९)	प्रथम पत्र	द्वितीय पत्र	तृतीय पत्र	चतुर्थ पत्र	पञ्चम पत्र	षष्टम पत्र
कोविद अन्तिम वर्ष (१०)	प्रथम पत्र	द्वितीय पत्र	तृतीय पत्र	चतुर्थ पत्र	पञ्चम पत्र	षष्टम पत्र

परीक्षा सम्बन्धी अन्य जानकारीहरू

परीक्षा प्रवेश शुल्क

क) पारम्भिकप्रथम.वर्ष (कक्षा १) देखि पारम्भिक तृतीय वर्षसम्म प्रति पत्रको रू. २०/-

ख) प्रवेश प्रथम वर्ष(कक्षा ४) देखि प्रवेश तृतीय वर्षसम्म प्रति पत्रको रू. ३०/-

ग) सद्धम्मपालक उपाधि - कोविद अन्तिम वर्ष (कक्षा १०) सम्म प्रतिपत्रको रू ४०/- प्रति आवेदन रू. ३/-

१) परीक्षाको आवेदन फारम वितरण - वि.सं. २०७५ कार्तिक १ गते बिहिवार

२) आवेदन फारम बुझाई सक्नुपर्ने - वि.सं. २०७५ मंसिर १६ गते आइतवार

३) ढिलो दस्तुर सहित आवेदन फारम बुझाउने अन्तिम मिति -वि.सं.२०७५ मंसिर २३ बिहिवार
(ढिलो दस्तुर प्रति दिन रू.२ का दरले लिइनेछ ।

४) प्रवेश पत्र (अर्ध कट्टी) वितरण - वि.सं. २०७५ मंसिर २८ गते शुक्रबार

५) परीक्षार्थीहरूको नामावली र प्रवेश पत्रमा त्रुटी सच्याई सक्नुपर्ने - वि.सं. २०७५ पुष ८ गते आइतबार

६) परीक्षा परिणाम प्रकाशन - वि.सं. २०७५ चैत्र महिना

७) दीक्षान्त समारोह - बैशाख पूर्णिमा अगाडि

८) परीक्षा माध्यम - नेपालभाषा, नेपाली र अंग्रेजी

९) मौखिक परीक्षा व्यवस्था = (प्रारम्भिक तृतीय वर्ष (कक्षा ३) सम्म)

१०) सद्धम्मपालक उपाधि (कक्षा ७) देखि कोविद अन्तिम वर्ष (कक्षा १०) सम्म ऐच्छिक विषय - पालि भाषा / अभिधर्म

१०) कोविद अन्तिम वर्षका परीक्षार्थीहरूले प्रयोगात्मक परीक्षाको रूपमा १० दिने विपश्यना ध्यान शिविरमा अनिवार्य रूपमा सहभागी भएको हुनुपर्नेछ । ध्यान शिविरमा सहभागी नभएमा परीक्षा नतिजा स्थगित गरिनेछ र दीक्षान्त समारोहमा सम्मिलित हुन पाउने छैन ।

प्राइभेट परीक्षा सम्बन्धी जानकारी

विशेष व्यवस्था भए अनुसार पूर्व स्वीकृति बमोजिम प.स.पा.को प्रारम्भिक प्रथम वर्ष, प्रारम्भिक द्वितीय वर्ष, प्रारम्भिक तृतीय वर्षको परीक्षा आ–आफ्नो केन्द्रमा लिने अनि परीक्षाफल मात्र सचिवालयमा पठाउने गरी परीक्षा लिन सकिनेछ ।